

אעגנן יציאת מצרים, ואכילת מצה ואסור חמץ ומצות ארבעה כוסות ושאר ענינים:

בעל-פי המאמר בלקוטי תנינא סימן ב המתחיל, ימי חגגה הם ימי הודאה, בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת כל הקרבנות בטלית חוץ מקרבן תודה וכו', עין שם היטב כל המאמר כלו מראשו לסופו:

גוקצור הדברים העולים מן המאמר הקדוש הנ"ל שבחינת תודה, דהינו להודות ולהלל להשם יתברך ולדעת אותו יתברך זה בחינת שעשועי עולם הבא. וזה בחינת הלכות, בחינת כל השונה הלכות בכל יום וכו', כי ההלכות הם שעשוע עולם הבא בחינת תודה הנ"ל. ועל שם זה נקראת התודה בשם הלכה, על-שם תהלוכות הדמים שהולכין פסדר פשוטין מהצרה שאז מביאין תודה, כי בתחלה בעת הצרה אזי הדמים שוטפין על הלב וכו'. ואחר כך הדמים הולכין פסדר וזה בחינת הלכה וכו' וזה בחינת הולדה וזה בחינת מלוי הירח, בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה וכו', עין שם. ועל-ידי ההלכות, בחינת תודה, שהם בחינת חסדי דוד, על-ידי זה נתגלה אור האמת ומאיר בהדבור, הינו בארבעה חלקי הדבור על-ידי שלשה שמות, שהם בחינת שלשה קני האמת, שהם אל אלקים ה', והם בחינת תפלה ותורה ושדוכים, עין שם היטב ענין זה, והם מאירין בארבעה חלקי הדבור, כי יש דבור של צדקה ודבור של תשובה ודבור של עשירים קרובים למלכות בחינת שלשת השריגים ודבור של מלכות, (עין שם כל זה היטב). ועל-ידי שלמות הדבור, שהוא בחינת לשון הקדש שמקשר לשבת על-ידי זה ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, כי ימי החל הם בחינת עבודת, בבחינת עצבות. ועל-ידי בחינת הנ"ל נמשך הקדשה והשמחה של שבת, שהוא בחינת בן, לששת ימי החל, ועל-ידי זה נתגלה אחדות הפשוט מפעולות משתנות ויודעין שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, וזאת הבחינה יקרה מאד אפלו אצלו יתברך. וזה בחינת דעו כי ה' הוא האלקים בחינת פעולות משתנות שנקלליו באחד הפשוט וכו', (עין שם כל זה היטב היטב):

דוזה בחינת פסח, כי זה ידוע שעקר גלות מצרים היה לתקן חטא אדם הראשון שפגם בעץ הדעת טוב ורע, שבשביל זה היה עקר הגלות, ועקר הגלות היה מחמת פגם הדמים שנפגמו על-ידי חטאו ונתערבו הדמים, שהם בחינת ה' מיני דמים טהורים וכו', ועל-ידי חטא אדם הראשון נתערב טוב ורע ונתערבו הדמים ומפגם הדמים היו יונקים פרעה ומצרים וזה היה עקר הגלות, (כמובן בכתבים). ועקר הגאולה היה על-ידי שעשוע עולם הבא, כי משם כל הגאולות, ובפרט גאולת מצרים, כמבאר בזהר ובכתבים שמסטרך דעלמא דאתי נפקי. ועקר הגאולה היה על-ידי בחינת הלכות, שהם שעשוע עולם הבא, כי עקר תקון חטא אדם הראשון לברר הטוב מהרע, שפנה תלוי גאולת מצרים הוא על-ידי ההלכות, כי על-ידי שמבררין הפסק הלכה, על-ידי זה נתברר הטוב מהרע, (כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה) ובה היה תלוי עקר גאולתם וזה הוא בעצמו תקון וברור הדמים הנ"ל, כי ההלכות מבררין בין דם לדם, בין דם טמא לדם טהור. ועל-פן נקרא הפסק דין הלכה, שהוא בחינת תהלוכות הדמים שהולכין פסדר כנ"ל, כי עקר תקון וברור הדמים שילכו פסדר הוא על-ידי פסקי דינים שהם נקראים הלכות כנ"ל. ועל-פן עקר גאולת מצרים היה תלוי בבחינת הלכות, שהם שעשוע עולם הבא כנ"ל וזה תקף הנס של יציאת מצרים, כי מאחר שעקר גאולתם היה תלוי בבחינת הלכות ומאחר שאז לא זכו עדין לקבלת התורה, על-פן בודאי לא היו יכלים לברר הפסק הלכה ועל-פן היה נס גדול ונפלא מאד, כי היה הדבר קשה וכבד מאד מאד, מחמת שעדין לא זכו לתורה בחינת הלכות שפנה תלוי עקר גאולתם, אף השם יתברך הפליא חסדו עמנו מאד ונתגלה לישראל במצרים, דהינו שהאיר עליהם הארה גדולה ונפלאה, דהינו שהארה של בחינת עלמא דאתי שמשם היתה גאולתם כנ"ל, כי אז בשעת גאולת מצרים נתגלה עליהם השגת אלקותו יתברך שהיא בחינת שעשוע עולם הבא ואז זכו לדעת אותו יתברך ולהודות ולהלל לשמו הגדול יתברך, שזהו עקר שעשוע עולם הבא, כי עקר ההלל נתתקן בשעת יציאת מצרים, כמו שכתוב, "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שבאותו הלילה אמרו שירה והלל ואז זכו להתגלות אלקותו יתברך. שזהו בחינת שעשוע עולם הבא. נמצא, שזכו לבחינת שעשוע עולם הבא אז ועל-ידי זה היתה עקר גאולתם וזה היה עצם הנס, כי באמת לא היו עדין כדאי לגאל, כי עקר הגאולה שהיא על-ידי בחינת עלמא דאתי כנ"ל היה תלוי רק על-ידי בחינת הלכות כנ"ל, כי ההלכות הם עקר התקון של חטא אדם הראשון כנ"ל גם ההלכות הם שעשוע עולם הבא שממש היתה הגאולה והם לא זכו אז לבחינת הלכות, כי עדין לא זכו לתורה כנ"ל. וזה שכתוב, "ואעבר עליך ואראך והנה עמך עת דדים וכו' ואת ערם ועריה". 'ערם ועריה' זה בחינת ערם בלי לבוש, שהיא בחינת הלכות, שהם בחינת לבושין, בחינת חלוקת דרבנן, כמובא. והם היו אז ערמים מבחינת חלוקת דרבנן, דהינו הלכות:

אנשך מרירת הגלות הנה שלא הנה אפשר להם לקבר הפסקי הלכות בבחינת וימרו את חיייהם בעבדה קשה בקשאי, בחמר ובלבנים-בלבון הלכתא, (כמו שאיתא בתקונים), דהינו שלא הנה אפשר להם ללבן ההלכות מחמת הקשיות שהיו ממררים את חיייהם ומחמת זה הנה קשה מאד לצאת משם, כי פרעה הנה אוהו בהם בתקף גדול, כי פרעה הוא אחורי הדעת והנה יונק מהמחין ולא הניח את המחין לצאת ולהתגלות, כמוכא בכתבים, הינו שהנה תופס את המחין והדעת ולא הניח את הדעת להתפשט שיוכל לקבר וללבן ההלכה כי הנה מבלבל את הדעת בקשיות בבחינת וימרו את חיייהם בקשאי פנ"ל, עד שלא הנה אפשר ללבן ולקבר ההלכה. ומעצם המרירות פנ"ל, דהינו הקשיות פנ"ל"ל שהכביד עליהם מאד, לא הנה באפשר להם בשום אפן לקבר ההלכות, ובפרט שעדין לא זכו לקבלת התורה, פנ"ל. ועל-כן הפליא השם יתברך חסדו עמנו והאיר על ישראל בחינת ההארה של פסקי ההלכות, דהינו שעשו עולם הבא פנ"ל, אף-על-פי שהם בעצמם לא בררו ההלכה פנ"ל, ועל-ידי זה הוציאם ממצרים. וזהו בחינת החפזון של יציאת מצרים:

אורח חיים, הלכות פסח, ד'ג:

אנוהו בחינת אכילת מצה ואסור חמץ והכל מחמת החפזון, כמו שכתוב, "כי בחפזון יצאת". וכמו שאומרים, מצה זו שאנו אוכלים על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להתמייץ עד שנגלה עליהם מלך המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם, שגאמר, "ויאפו את הבצק וכו' כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וכו'". כי באמת אי אפשר לזכות לפסקי ההלכות, שהם עקר תקון חטא אדם הראשון והם כלל כל התקונים של כל החטאים, כמו ששמעתי מרבנו זכר צדיק לברכה, וכמבאר במאמריו הקדושים כמה פעמים. והם בחינת שעשו עולם הבא פנ"ל, אבל בודאי אי אפשר לזכות להלכות כי אם על-ידי יגיעה גדולה, כי צריכים לטרם הרבה לקבר וללבן כל הקשיות לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא. וזהו בחינת מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, כי הטרחא והעבודה של ששת ימי החל הם בחינת ברורים כידוע, ועקר הברור על-ידי ההלכות וצריכים לטרם כל ששת ימי החל לקבר וללבן ההלכה, שהם בחינת ששה סדרי משנה, שהם פנגד ששת ימי החל, שהם בחינת אסור והתר, טמא וטהור, כשר ופסול, וצריכים כל ששת ימי המעשה לטרם בהלכה לקבר ההתר מהאסור וכו' ואז זוכין להלכה ברורה, שהיא בחינת שבת, כי שבת היא בחינת שלום והכרעה, בחינת הלכה ברורה, שהיא שביטה מן הברור, ואי אפשר לזכות לבחינת שבת, שהיא בחינת הלכה פסוקה כי אם מי שטרח בערב שבת, דהינו שטרח בששת ימי החל, בששה סדרי משנה, באסור והתר וכו', וברר ולבן ההתר מהאסור וכו' ואז זיקא זוכין לבחינת שבת, שהיא בחינת שעשו עולם הבא, בחינת הלכות, אבל בלא טרחה אי אפשר לזכות להלכות, כי מי שלא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת. נמצא, שלא הנה אפשר לישראל לזכות להלכות שפנה הנה תלוי גאלתם כי אם על-ידי טרחות ויגיעות לקבר וללבן ההלכה. ואם הנה חס ושלום, השם יתברך ממתין עד שיבררו בעצמם ההלכה, לא היו יכלים להגאל משם כלל חס ושלום, כי אז התגבר עליהם הסטרא אחרא, דהינו פרעה ומצרים כל כף, עד שלא הנה אפשר להם בשום אפן לזכות על-ידי יגיעות לבחינת הלכות, כי הם כבר סבלו שם מרירות גדול בשביל ההלכות, כמו שכתוב, "וימרו את חיייהם" בקשאי פנ"ל, אבל אף-על-פי-כן לא הנה אפשר להם לצאת מן המרירות והקשיות ולקבר ההלכות מגדל תקף הסטרא אחרא שהתגבר עליהם אז מאד, שעל-ידי זה בלבנו דעתם מאד ולא היו יכולים לצאת מן המרירות והקשיות לקבר ההלכה. ועקר מחמת שהנה עדין קדם קבלת התורה ולא נתגלה התורה עדין, אבל השם יתברך הפליא חסדו והאיר עליהם ההארה זו של שעשו עולם הבא בחינת הלכות אף-על-פי שלא היו כדאי לזה אז, כי לא יכלו לצאת בעצמם מן מרירות הקשיות לקבר ההלכה, אף-על-פי-כן האיר להם השם יתברך בחסדו מאליו הארה זו ודעת זה של בחינת הלכה ברורה. שהיא בחינת שעשו עולם הבא ועל-ידי זה נגאלו ויצאו ממצרים, כי על-ידי זה היתה גאלתם פנ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד'ד:

אנוהו בחינת המצות שנתן להם השם יתברך מיד שיתעסקו בהם, דהינו פסח ומילה, וזהו בחינת תורה והלכות שהאיר עליהם השם יתברך בחסדו, כי בזה תלוי עקר גאלתם פנ"ל. ועל-כן היו המצות של מיני דם, שהם דם פסח ודם מילה, כי העקר הנה לקבר בין דם לדם וכו' (פנ"ל וכמוכא):

אורח חיים, הלכות פסח, ד'ה:

אנוהו בחינת החפזון ואכילת מצה ואסור חמץ. וזהו בחינת מה שמוכא שמחין דגדלות נכנסו קדם מחין דקטנות בליל פסח, כי האכילה היא בחינת ברורים כידוע. וברור הנעשה על-ידי האכילה, וזהו בעצמו בחינת הברור של ההלכות, כמוכא בתקונים שברור ההלכה מן הקשיות היא בחינת ברור החטה מן מז וכתבו, אבל יש בחינת אכילת חמץ ויש בחינת אכילת מצה, הינו כי חמץ ושאר הוא בחינת מחין דקטנות-דינים, הינו בחינת חמוץ המז מה שצריכים להתמייץ המז הרבה בכמה יגיעות ומרירות קדם שמבררין הפסק הלכה, כי חמץ הוא בחינת מחלוקת, כי חמץ לשון כעס ושנאה, כמו שכתוב,

"מכף מעול וחומץ", הינו בחינת פעם ומחלקת, זה בחינת המחלקת שיש בההלכה מחמת הקשיות שיש בהם, אשר בשביל זה צריכים לסבל מרירות וגיעות קדם שמבררין הפסק הלכה. וזה בחינת חמץ כנ"ל, כי צריכים להתמיץ המוח הרבה במרירות הקשיות קדם שמבררין ההלכה כנ"ל. ומצה זה בחינת הלכה פסוקה, בחינת ענג שבת, שהיא הלכה פסוקה שעשוע עולם הבא כנ"ל, בבחינת למען תמצו והתענגתם וכו', בחינת ענג שבת, בחינת שלום (וכמוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר במאמר "שאלו את רבי יוסי בן קיסמא"). כי מצה, הינו שממקרינו בחפזון ואין מניחין להתמיץ, הינו שאין מניחין את המוח להתמיץ כלל בקשיות וספקות כי אם זוכין להלכה פסוקה מיד, שזה בחינת מצה כנ"ל וזאת הבחינה אי אפשר לזכות בשום פעם, דהינו לזכות להלכה פסוקה קדם חמוץ המוח בספקות וקשיות כנ"ל, רק אז בשעת יציאת מצרים זכו לזה כנ"ל, כי השם יתברך דלג עליהם ומהר קדם הקץ, הינו אף-על-פי שעדין לא סבלו המרירות של הקשיות והספקות כל כך שיהיו ראויים לגאולה, דהינו להלכה פסוקה אף-על-פי-כן דלג ומהר קדם הקץ, כי נגלה לפניו יתברך שאם היו מתעכבים עוד במצרים והיו סובלים עוד מרירות הגלות הנ"ל היו נשארים שם, חס ושלום, כי לא היה להם פח לסבל המרירות מגדל עצם הסטרא אחרא שהתגברה עליהם מאד, הינו כי אם היה השם יתברך, כפיכול, ממתין עד שיבררו הפסק הלכה על-ידי מרירות הקשיות היו נשארים משקעים שם, כי לא היה להם פח לצאת ממרירות הקשיות והספקות מעצם הסטרא אחרא שהתגברה עליהם ובלבד דעתם, בפרט פרעה ומצרים שיניקתם מהדעת ותופסין את המחין ואינם מניחים אותם לצאת ולברר ההלכה, כי תופסים אותם על-ידי הספקות והקשיות שמבלבלים דעתם בזה, שזהו מרירות העבודה של פרעה ומצרים שהכביד עליהם מאד כנ"ל:

בועל-פן חמל השם יתברך עליהם ודלג קדם הקץ והאיר עליהם הארה זו של בחינת הלכות שעשוע עולם הבא קדם הקץ, דהינו שזכו להלכה פסוקה מיד קדם שזכו לברר וילבן ההלכה בעצמו על-ידי קשיות וספקות. וזהו גם גדול מאד כנ"ל: אורח חיים, הלכות פסח, ד'ו:

אונהו בחינת החפזון ואסור חמץ, כי מאחר שהם בעצמם לא היה אפשר להם לברר ההלכה על-ידי ברור הקשיות והספקות, על-כן אסור להם לאכל חמץ. וחמץ אסור במשהו, כי אסור לנו בעת שהוא לכנס כלל וכלל בבחינת ספקות ובלבולים וקשיות שיש בהלכה, שזהו בחינת חמץ כי אין לנו עתה פח לברר ההלכה על-ידי קשיות וספקות, ואם יפנסו בזה, חס ושלום, יכולים לשאר שקוע שם, כי אי אפשר אז לצאת משם כנ"ל. ועל-כן אסור חמץ במשהו, כי אנו צריכים עתה רק לאכל מצה שהיא בחינת שלום, בחינת הלכה פסוקה, אבל חמץ אסור במשהו, כי אנו זוכים להלכה פסוקה בלי שום ברור הספקות והקשיות והמחלקת ואסור לנו לכנס כלל בבחינת ספקות וקשיות שהיא בחינת חמץ, כי עכשיו קדם מתן תורה, בפרט בגלות מצרים אי אפשר לנו לברר ההלכה על-ידי קשיות וספקות. ואסור לכנס לשם כלל כי ישתקע שם חס ושלום כנ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד'ז:

אנעל-פן אסור חמץ במשהו בכל יראה ובל ימצא, כי אין בין חמץ למצה אלא משהו, כי חמוץ המוח תלוי במשהו, כי פשוטים לברח מן הספקות והקשיות צריכים לזהר ממשוהו בעלמא, כי תכף כשמתחילין להתמיץ המוח באיזה ספק כל שהוא תכף נתבלבל המוח מספק לספק עד שנתבלבל דעתו בספקות וקשיות גדולות כמו שמצינו שבתחלה לא היה אלא מחלקת אחת בישראל לסמוך ושלא לסמוך ואחר כך נתבררה המחלקת בישראל, (כמוכא בגמרא). ומאחר שעכשיו אין לנו פח לברר הספקות והקשיות על-כן חמץ אסור במשהו, כי אסור לכנס עכשיו בבחינת חמוץ המוח כלל, כי מחמת תקף הסטרא אחרא של פרעה ומצרים תכף כשמתחילין להתמיץ את המוח באיזה ספק כל שהוא הם יכולים להתגבר, חס ושלום, לבלבל את המוח מספק לספק עד שישאר שקוע שם חס ושלום, כנ"ל. ועל-כן יצאנו בחפזון ממצרים, כי לא יכלו להתמהמה, כי תכף כשהאיר עליהם השם יתברך הארת הגאולה שהיא בחינת שעשוע עולם הבא, בחינת פסקי הלכות הוצרכו לצאת מיד בחפזון בלי שום עכוב במצרים, כי צריכים לברח מן הספקות והקשיות שהיא בחינת גלות מצרים מאחר שאין להם פח לבררם ואם יתעכבו שם יכולים לשאר שם שקוע, חס ושלום, כנ"ל. על-כן צריכים לצאת משם מיד לברח מן הספקות והקשיות לזכות תכף לבחינת הלכות ברורות שעשוע עולם הבא שנתגלה עליהם ברחמי הגדולים יתברך, שזהו בחינת מצה כנ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד'ח:

אונהו בחינת מחין דגדלות שקודמין למחין דקטנות, כי מחין דגדלות זה בחינת שהמח גדול שמחמת גדלותו אין לו שום ספק וקשיא בחינת הלכה פסוקה. ומחין דקטנות, הינו מח קטן, שהוא בחינת ספקות וקשיות כמו הקטן שקשה לו כמה

ספקות ואינו מבין ההלכה על ברייה, אבל תמיד צריכין מקדם לבחינת מחין דקטנות ואחר כך למחין דגדלות, כי צריכין מקדם להסתפק הרבה בהלכה ולהתקשות בה, שזהו בחינת מחין דקטנות ואחר כך מבררין הפסק ההלכה על ברייה, שזהו בחינת מחין דגדלות אבל עכשו זוכין מיד לבחינת הלכה פסוקה, שזהו בחינת מחין דגדלות קדם מחין דקטנות, הינו קדם הספקות והקשיות שיש בהלכה קודם שמבררין אותה, כי עכשו זוכים להלכה פסוקה קדם שסובלין מרירות הספקות, שהם מחין דקטנות פנ"ל. ואחר כך פשוטין לבחינת הלכה פסוקה שעשוע עולם הבא, שהוא בחינת מחין דגדלות, אזי יכולין אחר כך לקבל גם מחין דקטנות, פי כבר נתברר ההלכה על ברייה ועכשו אפלו פשטקבלין המחין דקטנות שוב אין שום ספק וקשיא כלל מאחר שכבר זכו להלכה פסוקה. ועל-כן חמץ אסור כל ימי הפסח, פי בעת הזאת של הגאולה אין לנו שום ספק וקשיא כלל, שהיא בחינת חמץ ואסור לנו לפנס בזה כלל פנ"ל. ואפלו פשטקבלין אחר כך המחין דקטנות גם פן אין לנו שום ספק וקשיא כלל בהלכה, מאחר שכבר יודעין ההלכה על ברייה על-ידי חסדו ותברו, על-ידי בחינת מחין דגדלות שהאיר עליהם השם ותברו בחסדו פנ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד:ט'

אונזו בחינת המרור שאוכלין אחר כך, שהוא זכר לנימרו את חייהם, פמבאר בהגדה, פי עכשו יש לנו פח להמתיק ולבטל מרירות השעבוד של פרעה ומצרים, שהוא מרירות הקשיות פנ"ל, פי עכשו כבר נתבטלו כל הקשיות, פי אנו זוכים עכשו למצה, שהיא בחינת הלכה ברורה פנ"ל. ועל-כן כורכין המצה ומרור ביחד, פי על-ידי המצה, שהיא בחינת הלכה פסוקה נמתק ונתבטל המרור, שהיא מרירות הקשיות, שהיה בהלכה קדם שנתבררה פנ"ל:

בגם יש בזה עוד דברים בגו על-פי מה שמבאר בפנות שהשליך פרעה למטה ונעשה ערפה ואז יש פח לבטלו, עין שם. גם איתא שחרסת הוא בחינת חס רוי"ת, עין שם, ואפשר שהמרור שהוא בגימטריא מות, פמבאר שם, הוא מרמז על אשת כסילות, שהיא מר ממנות, שהיא בחינת ערפה שמשם עקר התגברות הסטרא אחרא שמבלבלת הדעת בקשיות וספקות ומחלקת. וההמתקה על-ידי חרסת-חס רות בחינת אשה וראת ה', בחינת ראה חיים עם האשה וכו', פי מרות יצא דוד שזכה להלכה פסוקה, כמו שכתוב, "וה' עמו", שהלכה כמותו, שהם בחינת חסדי דוד. ועכשו פשנפל פרעה למטה ונעשה בחינת ערפה, עכשו דיקא יש לנו פח להמתיק ולבטלו למטה, הינו על-פי הנ"ל, פי פרעה מבלבל הדעת בספקות וקשיות ואינו מניח לברר ההלכה פנ"ל. ועל-ידי זה תפס את ישראל בגלות מצרים-נימרו את חייהם-בקשיא וכו' פנ"ל, אבל עכשו פשהאיר עליהם השם ותברו בחסדו וזכו להלכה פסוקה בחינת מצה. ונתבטל חמוץ המח לגמרי, דהינו שנתבטלו כל הספקות שבהלכה מאחר שיודעים ההלכה ברורה, ועל-כן מאחר שנתבטלו הספקות עכשו יש לנו פח לבטל ולשבר מרירת הקשיות, פי עכשו אנו יודעים בברור שהקשיא בטלה ואין כאן ספק כלל מאחר שיודעים ההלכה על ברייה. וזהו בחינת אכילת מרור, פי מרירת הקשיות שפא על-ידי בלבול המח בחינת חמץ שהיא יניקת פרעה, זאת המרירות הקשה יש לנו פח לבטלו למטה דיקא, פי למעלה אצל המוחין ששם יניקת פרעה בחינת חמץ, בחינת בלבול הדעת בספקות, שם אין לנו פח עכשו לברר וללבן הספקות פנ"ל. וזהו אסור חמץ ואפלו במשהו פנ"ל. אבל פשנתבטל החמץ והבלבול הדעת וזוכין למצה, בחינת הלכה פסוקה, אזי תכף המרירות הבא מבלבול הדעת, נתבטל ונמתק ויש לנו פח לשברו ולבטלו, פי אנו יודעים שהקשיא בטלה ומבטלת מאחר שזכו להלכה פסוקה פנ"ל, ושוב אין לנו שום ספק ובלבול הדעת, שהיא בחינת חמץ וממילא נתבטל מרירת הקשיות פנ"ל]:

גנמצא, שעקר גאלת מצרים היה על-ידי בחינת הלכות פסוקות וברורות שזכו מן השמים בחסדו ותברו, שהם בחינת שעשוע עולם הבא שמשם נגאלו. ועל-ידי ההלכות, שהם בחינת חסדי דוד, על-ידי זה מאיר האמת על-ידי שלשה קוין, שהם בחינת אל אלקים ה', בחינת תורה ותפלה ושדוכים, פי מתחלה בעת שהיו הדמים שוטפין על הלב הוא פגם האמת בחינת אנשי דמים ישנאו תם וכו'. ועכשו על-ידי תקון הדמים, בחינת הלכות, מאיר האמת על-ידי שלשה קוין פנ"ל ברבוע הדבור בארבעה חלקי הדבור, שהם וכו' (עין שם כל זה היטב היטב במאמר הנ"ל). וזה בחינת לא איש דברים אנכי גם מתמול גם וכו', פי במצרים היה הדבור בגלות וכו', (עין כל זה שם במאמר הנ"ל):

אורח חיים, הלכות פסח, ד:י'

אונזו בחינת שלש מצות וארבעה כוסות, זה בחינת שלשה קוין האמת, בחינת שלש מצות, כהו, לוי, ישראל, בחינת אל אלקים ה' שהם מאירים בארבעה חלקי הדבור, שהם בחינת ארבעה כוסות. שהם מרמזים על עקר הגאולה, פי הם פנגד ארבעה לשונות של גאולה, פי עקר הגאולה הוא שיצא הדבור מהגלות, הינו ארבעה חלקי הדבור הנ"ל, שהם בחינת ארבעה כוסות של יין, כמו שכתוב, "וחכו כנין הטוב דוכב שפתי ישנים". פי המצות הם בחינת הלכות פנ"ל, בחינת חסדי

דוד כפ"ל. ועל-פן על ידם מאיר האמת בשלשה קוין, שהם בחינת שלש מצות כנגד שלשה קני האמת שמאיר על-ידי המצות, שהם בחינת הלכות חסדי דוד כפ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד:י"א

אפי מצה הראשונה היא הפה, שהיא בחינת אל פידוע, שהיא בחינת תפלה, (כמבאר היטב בדברי רבנו הנ"ל). כי אל, על-שם הפה ועל-ידי התפלה אנו לוקחין לעצמנו הפה וכו', (ענין שם היטב), וזהו בחינת מצה הראשונה שהיא הפה שעליו מברכין המוציא (ועקר הוא ברפת המוציא לחם מן הארץ, שהיא ראשונה וקודמת לכל הברכות), כי הברכה היא בחינת תפלה, כי עקר התפלה היא ברכות והודאות, כי על-ידי הברכה אנו לוקחין לעצמנו הפה ממנו יתברך, כפיכחול, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, "לה' הארץ ומלוואה". וכתב, "והארץ נתן לבני אדם". כאן קדם ברכה, כאן לאחר ברכה. נמצא, שעל-ידי הברכה כל העולם ומלאו שלנו, נמצא שאנו לוקחין פה מעשיו מהשם יתברך אלינו על-ידי הברכה ועקר וראש לכל הברכות היא ברפת המוציא שיש לה קדימה לכל הברכות. נמצא, שמצה ראשונה שמברכין עליה המוציא מרמזת על בחינת אל, בחינת תפלה כפ"ל. גם ברפת המוציא מרמזת על בחינת הלכות הנ"ל, שעל ידם מאיר האמת כפ"ל, שעל-ידי זה נגאלו ממצרים, כי עקר ברפת המוציא לחם מן הארץ זה בחינת שנתברר ונודפדף הלחם, שזהו בחינת ההלכות, כי ברור ההלכות הוא ברור הלחם מן הפסלת מבחינת מז ומתבן, שהם בחינת אחת כפ"ל. ועל-פן יש עשרה מצוות בתבואה ועשרה תבות בהברכה ועשר מיני עבודות קדם שנתברר הלחם. חרישה וזריעה ושאר דברים של עשר עשר שיש בלחם, (כמובא בטור ארח חיים בהלכות בציעת הפת), כי הלחם צריך להתברר בעשרה בחינות ברורים כנגד עשרה מיני דמים הנ"ל שנתערבו על-ידי חטא אדם הראשון, שעקר התקון על-ידי ברור ההלכות, שזהו בעצמו בחינת ברור הלחם והחטה ממז ומתבן כפ"ל, כי מחמת שעקר החטא היה על-ידי האכילה, על-ידי אכילת עץ הדעת, על-פן עקר הברור על-ידי אכילה וכו"ל. ועקר גמר הברור היא על-ידי הברכה, דהינו ברפת המוציא שקודמת לכל הברכות, כי הלחם היא עקר האכילה. ועל-פן סמכו רבותינו זכרונם לברכה ברפת המוציא על פסוק, "המוציא אתכם מארץ מצרים". ומר מפיק לה מפסוק, "אל מוציאם ממצרים". כי המוציא לחם וכו', דהינו ברור האכילה, וזהו בעצמו בחינת יציאת מצרים, שעקר הגאולה היה על-ידי ברור ותקון חטא אדם הראשון, על-ידי בחינת הלכות, שהם בחינת אכילת מצה, בחינת מאכל מברר, כי ברור האכילה וברור ההלכות הם בחינת אחת כפ"ל:

אורח חיים, הלכות פסח, ד:י"א

אומצה שניה שהיא הלוי, היא בחינת אלקים סטרא דלוי, פידוע, בחינת תורה שנתנה על-ידי משה שהוא משבט לוי, כמו שפתוב, ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי. ומצה זו היא עקר המצה, כי עליה מברכין על אכילת מצה, כי עקר המצה היא בחינת הלכות, שהיא בחינת תורה, ועל-פן שוברין אותה והיא נקראת "לחם עני", שמזכיר את העני שנתענו במצרים, כי מצה זו שהיא בחינת תורה והלכות מזכיר את העני שהיה להם במצרים שהיו ממרין את חיייהם בקשיות ולא היו יכלים לברר ההלכות כפ"ל. וזהו בחינת מה ששוברין אותה המצה, וזהו בחינת התרוץ על הקשיות, כי תרוץ לשון שברה, כי צריכים לשבר ולפרק ההלכה כדי לבררה ותמיד אנו צריכים גייעה גדולה ומרירות גדול לזה קדם שמשברין ומתרוצין ומבררין ההלכה. ועל שם זה נקרא לחם עני שמזכיר את העני וכו' כפ"ל. ועכשיו אנו משברין אותה בקל, כי עכשיו זוכין לשבר ולתרוץ כל הקשיות שבהלכה בלי שום גייעה, בלי שום ספקות ובלבולים, כי עכשיו זוכים להלכה פסוקה, בחינת מצה כפ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, לחם עני, שעוניו עליו דברים הרבה, כי עקר יציאת מצרים היא שיצא הדבור מהגלות כפ"ל ועל-פן מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, ועקר הארת הדבור שנתגלה ויצא מגלות מצרים הוא על-ידי ההלכות וכו' כפ"ל. ועל-פן נקראת המצה פרוסה, שהיא עקר המצה בחינת הלכות כפ"ל, שעליו מברכין על אכילת מצה, ונקראת לחם עני, שעוניו עליו דברים הרבה, כי על ידה דיקא נתגלה הדבור כפ"ל, כי ההלכות הם בחינת מצה פרוסה, לחם עני, חסדי דוד, פידוע:

אורח חיים, הלכות פסח, ד:י"א

אומצה שלישית הוא הישראל, הוא בחינת שם הניה ברור הוא פידוע, בחינת שדוכים, כי עמה עושין כרה, שכורכין מצה ומרור חסדים וגבורות, שנה בחינת שדוכים וזווגים פידוע, והם מאירים ברבוע הדבור בארבעה חלקי הדבור, שהם בחינת ארבע כוסות כפ"ל, כי יש דבור של צדקה זה בחינת כוס ראשון שאומרים עליו הקדוש, כי צדקה רחמי בחינת אב הרחמן, שהיא בחינת קדש פידוע. (וכן מרמז בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר). שצדקה מרמזת במקום גבה מאד בבחינת זמן דקדשה, שנה בחינת אב הרחמן, סבא קדישא, שניקתו מבחינת זמן דקדשה פידוע:

אניש דבור של תשובה, זהו בחינת הכוס השני שאומרים עליו ההגדה, דהינו ספור הנס של גלות מצרים ועקר הגאולה היתה על-ידי בחינת עולם הבא כנ"ל, שהיא בחינת תשובה פידוע:

אניש דבור של עשירים קרובים למלכות, בחינת שלשת השריגים וכו', זה בחינת כוס שלישי שאומרים עליו ברכת המזון, שהוא שלשה ברכות, בחינת שלשת השריגים הנ"ל, כי ברכת המזון היא בחינת דבור של עשירות, כי היא ברכה הנאמרת על השבע, בחינת עשירות, (כמובא בזהר הקדוש), כי שכור אסור להתפלל, אבל מתר בברכת המזון, כי זאת הברכה נאמרת על השבע, עין שם, הינו בחינת שבע ועשירות, בחינת דבור של עשירות ושבע, בחינת שלשת השריגים, שזהו בחינת שלשה ברכות של ברכת המזון כנ"ל:

אניש דבור של מלכות פה, זה בחינת כוס רביעי שאומרים עליו ההלל, שהוא בחינת מלכות, (כמבאר בפתחים), שבחינת הלל הוא במלכות. ועל-ידי שלמות הדבור, שהיא בחינת לשון הקדש, על-ידי זה ממשיכין הקדשה והשמחה של שבת לשבת ימי החל. שבת ימי החל הם בחינת עבד, ושבת היא בחינת בן נייחא וכו', (עין שם במאמר הנ"ל). וזה בחינת עבדו את ה' בשמחה וכו', עין שם. וזהו בחינת חרות של גאלת מצרים, כי יצאנו מעבדות לחרות, מיגון לשמחה, כי השמחה היא חרות, (כמבאר במקום אחר), כי עבדות היא בחינת עציבות הנ"ל ושמחה היא בחינת חרות ועל-כן על-ידי בחינה הנ"ל, שעל-ידי זה זוכין להמשיך השמחה של שבת לבחינת עבדות, על-ידי זה יוצאים מעבדות לחרות:

אנעל-ידי שממשיכין השמחה של שבת לשבת ימי החל, שזה בחינת שיוצאין מעבדות לחרות כנ"ל, על-ידי זה נתגלה אחדות הפשוט יתברך שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך וזה יקר מאד וכו', (עין שם היטב במאמר הנ"ל). זה בחינת דעו כי ה' הוא האלקים וכו', עין שם. וזה עקר גאלת מצרים שאז היה שדוד המערכות ונתגלה אחדותו יתברך, שהוא יתברך מושל בכל, וכל הנהגות המערכות והטבע שהם פעולות משתנות-כי זה הדבר מחייב קרירות וזה הפך וכיוצא ואז נתגלה בשעת יציאת מצרים שהכל נמשך ממנו יתברך על-ידי הנסים והמופתים שעשה השם יתברך אז ושדד טבע המערכות, שעל-ידי זה נתגלה שכל הפעולות משתנות הבאים על-ידי טבעי המערכות, כלם נמשכים מאחד הפשוט יתברך ובידו לשנותם כרצונו ואז נתגלה כי ה' הוא האלקים, שזהו בחינת הנ"ל, בחינת פעולות משתנות שנמשכין מאחד הפשוט יתברך, (כמבאר שם במאמר הנ"ל). כי עקר הגאולה היתה בבחינה זו שיתגלה כי ה' הוא האלקים, כי פרעה אמר מי ה' כו', כי פפר בשם ה', כי אחינתו היה בשם אלקים, כמובא. ואלקים בגימטריא הטבע שהיא פעולות משתנות ופרעה פפר בעקר ורצה להפריד חס ושלום, בין ה' לאלקים, כי לא היה מאמין שפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, אבל על-ידי גאלת מצרים על-ידי המופתים הנוראים שעשה השם יתברך ושדד המערכות, על-ידי זה נתגלה שכל הפעולות משתנות הבאים על-ידי המערכות כלם נמשכים מאחד הפשוט יתברך ועל-ידי זה נתגלה כי ה' הוא האלקים, כמו שאמר יתרו, "עתה ידעתי כי ה' הוא האלקים". וכמו שפתוב במתן תורה, "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכו'". כי זה עקר יציאת מצרים שנתגלה כי ה' הוא האלקים, שזה בחינת התגלות אחדות הפשוט מפעולות משתנות, שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, כי ה' הוא האלקים ה' אחד ושמו אחד ברוך ה' לעולם, אמן ואמן: